

Կ. Պոլսոյ Բր. Տարեկան 180 լիւր
 ,, ,, Կիւստանայ 100 ,,
 ,, ,, Եւրոպայ 60 ,,
 Պատուագ Բր. Տարեկան 200 ,,
 ,, ,, Կիւստանայ 110 ,,
 Մեկ քիւր Մեծ քիւր 3 ,,
 Փոքր 1 ,,
 Մանուկան տղոց 2 լիւրով և

Բաժանորդաց քուքիւնը կառնիք և, եւ ք-
 մեն ամսայ 1 և 1/2 Լ 1/2 Լ 1/2 Լ 1/2 Լ
 Դարձ քաջած լրագրաց քաջած քաջած
 Խաղաղութեան վրայ և
 Լրագրաց վերաբերեալ քաջած քաջած քաջած
 Ինչ քաջած քաջած քաջած քաջած քաջած
 Կարծիք ուղղութիւն և քաջած քաջած քաջած
 քաջած քաջած քաջած քաջած քաջած

Լ Ր Ա Գ Ի Ր

ԱՊՐԱՅԻՆ ԲԱՆԴԱՐԱՆԱՆ ԲԱՆԴԱՐԱՆԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱՆԱՆ

ԿՈՏԱՆԱՆԻ ՊԱՅՄԱՆՔ 7 ՄԱՅԻՍ 1866

ԻՍՂԱՐԱԿԱՆ

Փարիզի լրագրողներն Օրենսդրական
 Ժողովոյ մասին Զինատիւն մէջ եղած կա-
 ռուս վիճարարութեանց ատենագրութեան
 թիւերը կը բերեն. Պատարարութիւնն
 առաջարկութիւն մը ներկայացուցած
 էր, այս տարի զինուոր գրութեան կար-
 դին եկած երկուստարեկան 100 000
 զօրք ժողովը 1867ին, Վարդիոյ ծո-
 վային և յանձնարարին բանակայ համար.
 Եւս զինուորագրութեան առաջարկու-
 թիւերը, Լեւոնայի ներկայ քաղաքական
 կացութեան և գերմանական խնդրոյն
 վրայ ջիւղ վիճարարութեանց ասիւթ
 տուաւ, որոյ մէջ մեծ կարեւորութիւն
 ունի Պ. Ուստի բըժնէ ատենագրութեան
 թիւերը. Լեւոնայի գրութեան խնդրոյն
 մէջ Վարդիոյ պահանջած խաղաղասէր
 քաղաքականութիւնը ցոյց տալէ ետեւ,
 Վարդիոյ կայսեր պետութեան պաշ-
 տօնեայն կը հարցնէ թէ կայսեր կա-
 ռապարկութիւնը կ'ընայ անտարբեր և
 նախ քան վաճառքներուն դէմ, զորս հա-
 կուտ կ'անարար կրից բաղկումը կրնայ յա-
 ռուցանել, և կը յարեւ, և խաղաղութեան
 համար մեր բըժնէ ջանքի սահմանն եղած
 է ամենակէտ Վարդիոյ պարտաւորութիւն
 մը չբաժնորդել, այլ իր գործելու ա-
 զաւորութիւնը պահել միշտ անբուխ
 դէմ. Ուստի կառավարութիւնն
 որոշած է այս ապագայութիւնն ի գործ
 դնել միակայն Վարդիոյ զօրութիւնը ա-
 պահովութիւնն ու մեծութիւնը պաշտ
 պահելու համար. Մասնաւոր պարտք
 ունի մէկ աղբի մը նկատմամբ որոյ հետ
 կապուած ենք աւանդական համակ-
 րութեան և զինուորական նոր եղբայր-
 րակցութեան մը. Իստիկան կրնայ կար-
 ծել թէ ինչ ալ միջամտելու է իր
 բուխիւն և Վարդիոյ վեճին մէջ. Վստի
 ազգ իր շահերն ինչ կը դառն, մեք Լ-
 տայի խնամակար չենք և Իստիկան ա-
 զաւ է իր որոշումներն ընելու, քանի
 անոնց միակ պատասխանատուն ալ ինք
 է. Իստիկան Վարդիոյ վրայ մեր ունեցած
 համակրութիւնը կարգիդ գտնել մեր
 կարծիքն իրեն մեկին կերպով բացատ-
 րել. Եւս մեր կրկին և կրկին բըժնէ
 յայտարարութեանը, Իստիկան գիտե
 թէ ինչպէս որ Լեւոնայի կողմէն իրեն
 դէմ եղած ամեն յարձակումը բացէ ի
 քայ կը մերժենք, նոյնպէս հաստատուն
 կերպով որոշած ենք Լեւոնայի դէմ
 ուղղեալ որ և է յարձակման վնասն
 րն ու վնասներն իր վրայ ձգել. Ու-
 րեն կառավարութեան յայտարարութե-
 թիւնն այս երեք խօսքերուն մէջ կը պա-
 րուտայի. Լեւոնայի քաղաքականութե-
 թիւն, արգարախոս չեղբորութիւն, և
 քործելու կատարեալ ապագայութիւն.
 Եւս յայտարարութեանն երաժ ըր-
 ձախան հետեւութիւնն այն է որ Լեւո-
 ղիւնայի կայսեր կատարեալ չեղբորու-
 կը պահէ, այն թէ Լեւոնայի որ եղած
 ատեն միջամտէ երբ որ Լեւոնայի զօ-
 րութիւնն, ապահովութիւնն ու մե-
 ծութիւնը որ պաշտպանելու հարկ տես-
 նէ.

Յետոյ Պ. Ռիւր Ժողովարան ատե-
 նարարութեան մը իրաւունքն ու իս-
 ղաղութիւնը պաշտպանել, իրաւունքն
 բաւ, առանց որոյ Լեւոնայ ալ Լեւո-
 նայի հզօրագունն բռնութեանց եղիւ
 կայ իրաւ, և խաղաղութեան ու հարստու-
 թեան աղբիւն է, և զօրք Բարսիս
 կը բռնարարէ. Լեւոնայի գրութեանց
 խնդրոյն մէջ, ի գրութեան վրայ ի
 վտանգ Լեւոնայի. Իստիկան գերմանական
 միութեան քաղաքականութեան գաղով, Պ.
 Ռիւր կը հաստատէ թէ եւրոպական
 սկզբունք մ'է որ Վերմանի դաշնա-
 կից տեղութիւններէ բաղկանայ, ուստի
 Լեւոնայի կողմէն գտնէ Վերմանի

հիւսիսային տեղութիւններն ալ իրեն
 հետ միացնելով, միացանքներուն վրայ
 ալ ապրեցութիւնն բանեցնելու և զ-
 ւարիս պաշտպանութեան տեղութեան մը
 կարգն իջեցնելու փափաքներն Լեւո-
 նայի, և Վարդիոյ քաղաքականութեան
 դէմ ապառնայք մ'են. Իստիկան մի-
 ութիւնը գերմանական միութեան կա-
 ռապարկէ, որ խիստ վտանգաւոր է
 Վարդիոյ, և որոյ համար հաստատու-
 թիւնը իրաւունքն ու ամբողջ պիտի
 ըլլայ. ուստի Պ. Ռիւր կը պահանջէ
 ազգաւ խօսքերով կայսեր կառավարու-
 թեան, որ Վարդիոյ շահերն ու Լե-
 ղիւնայի հաստատարութեանը պահ-
 պահելով, Բարսիոյ հակերքն իր ղեմ
 գոհութեան, կամ հակ է ոչ, որովհե-
 տեւ Բարսիս տեսնելով որ Իստիկան
 իրեն հետ է կը կարծէ թէ ի հարկին
 Վարդիա ալ իրեն համակր պիտի ըլլայ,
 Զինուորային արքունեայ աղբարարու-
 թիւնն ընէ որ իր նոր դաշնակցութեան
 ետ կենայ. Մէկ խօսքով Պ. Ռիւր
 կառավարութեան յայտարարութիւնը
 բաւարար չհամարելով կուգէ որ Իստի-
 կայ ծանուցանէ թէ երբ Լեւոնայի հետ
 պատերազմելով յաղթուի, Վարդիոյ
 երեք իրեն օրինութիւնն չպիտի տայ և
 պիտի թողու որ Լեւոնայի յաղթու-
 թեան իրաւունքն ի գործ դնէ.

Մակայն Պ. Ուստի վիճարարութե-
 թեանց առաջին ատենով բաւ թէ
 նայն վայրկեան տեղեկութիւն կ'տանայ
 որ Իստիկան, պաշտպանական յայտար-
 րութիւն ընելով, յանձն կ'առնու Լե-
 ղիւնայի վրայ չյարձակիլ. Դաշնակու-
 թեան արժանի է որ այս նկատման մէջ ծո-
 ղով միայն դառնապարտեց Բարսիոյ
 քաղաքականութիւնը, և 100 000 զօ-
 րաց զինուորագրութեան առաջարկու-
 թիւնն ընդունեց առանց վիճարարու-
 թիւնը երկարելու.

Պ. Ուստի խաղաղարարական յայ-
 տարարութիւնները հազեւ աղմկեալ
 միտքերը վայրէջ մը հաստատուեցան
 էին, և ահա կայսեր Օքսերի մէջ խօսած
 ծառը, պատերազմի երկիւղները դարձ-
 եալ զօրացոյց. Եւս կարող է ատենա-
 խօսութիւնը մեկնէ ի մէկ ներկայ պա-
 րագրի վրայ դառնով, մեծ տարաբո-
 թիւն բաւ որ Լեւոնայի մէջ. Լեւո-
 նայի ընդունելու ամբողջութեան իր
 խօսքերը չափով և խոհեմութեամբ կը կոչէ, և
 իր միտքը բացատրելու համար անպա-
 տեհ, ծայրայեղ և խիստ բաւ մը չար-
 տասներ. Իստիկան այս անգամ իր գոր-
 ծածած լեղումն մեծապէս կը տարբեր
 ստից յառաջ խօսած ծառերուն լեղ-
 ունէ. Եւս իր յայտնի էր որ իր զգա-
 ցունքները 1815ին դաշնակցութեանց նը-
 պատաստէր չէին, բայց երբեք բաժնէ
 տակաւին թէ զաղկապից զինքն անոր
 համար կայր ընտրած են փանդ և
 նոյն մեծագոյն մասին հետ ինչ ալ 1815ին
 դաշնակցութիւնները կասէ. Լեւոնայ
 խիստ ծանր յայտարարութիւն մ'էր,
 ուստի ոչ միայն Պրուսիոյ իրար անցաւ,
 այլ և անբուխեանց գետապաններն ալ,
 ինչպէս Լեւոնայի անտարապէս Վեյմ
 կը ծանուցանէ, զիմեթով Պ. Տրուէն
 ալ Լեւոնայի հարցուցեր են թէ արեւօք
 ի՞նչ մտք մեկնելու է կայսեր ծառը, և
 պատասխան ընդունել են թէ Օքսեր-
 րական ժողովը ընդգէմ ազգային կամ
 մանաւանդ կայսերական քաղաքականու-
 թեան ցոյց տուած հակառակութեան
 սղոյն դէմ խօսիլ ուղիւ է կայսրը.
 Մակայն ըստ մեզ, ինչպէս որ Վարդիոյ
 կէս պաշտօնական լրագրիւններուն լեղ-
 ունէ ալ կը հասկցուի, կայսեր խօսքը
 ընդունելու ամենակարգիւ և Օքսեր-
 րական ժողովը ընթացքը կրնայ կա-
 սեր անհամոյ ըլլալ, բայց Օքսերի ծա-
 ռին մէջ տիրող զիստաւոր իմաստն ու-
 ընէ բան չէ, եթէ ոչ Եւրոպայի
 տնկման և Վարդիոյ պարտութեան

վրայ հիմնուլ դաշնակցութիւնն
 ըլլ վերջնական, եւրոպական հաւա-
 սարակութիւնը նոր դաշնակցութե-
 թեան վրայ հաստատուլ. Լեւոնայ ծա-
 մանակիս ամենամեծ իրաւութեանց մէկը
 պիտի ըլլայ, որ եթէ առանց թերանու-
 թի որոտմանց կատարի, խիստ եղան-
 կաւոր դէպք մը համարելու է.

Մակայն պարսկի հիմնական փոփո-
 խութիւնն իր խաղաղութեան կատարել
 եւրոպական արքայաժողովի մը գործն է.
 և դժբաղդարար անոր դաշնակցութեան ալ
 առ պիտի հաւանական չթուի.

Եւս դերերը փոփոխեցան. երբեք
 տարի յառաջ Եւրոպայի Պ. Լեւո-
 նայի տեղութեան արքայաժողովը գո-
 ժարել առաջարկեց, բայց իր առաջար-
 կութիւնն ընդունելու իրեն չգտաւ,
 հիմա ալ կարգն եկաւ որ անոնք իրեն ա-
 ռաջարկին և ինքը միտքէ. Արուսի թէ
 Լեւոնայի Բարսիս խնդրի են Լեւո-
 նային կայսեր որ արքայաժողովը գո-
 ժարէ իրեն լեղումն ընդունելու համար
 և պատասխան տալու են թէ շատ ուշ է.
 Լեւոնայի կառավարութեան կողմէն
 խորհրդարանին մէջ եղած յայտարա-
 րութիւններն ալ կը հասկցուի որ ար-
 քայաժողովը գոհուելու համար Լեւո-
 նային կայսեր եղած առաջարկութիւն
 ներս աղկալել չեն ունեցեր.

Իստի պատերազմի պատրաստուող
 տեղութեան իրարու դէմ բռնած գր-
 քն երթալով աւելի փառնաւոր կը
 ըլլ. Միլիտեն աւելի զօրք առահման
 զորս խնդրէր ժողովուած, նշանի մը կը
 պատեն պատերազմին սկսելու համար.
 Իստի վիճակը ճշգրիտ որոշելու համար
 դաշնակցութեան տեղութեանց մէջ է-
 դած գետնական թղթակցութեանց.
 Եւս իրենք անոնց վրայ խօսելով մին-
 չեւ աղբիւ 21ին Պրուսիոյ կողմէն ա-
 ռաժ պատասխանը հասած էինք, որով
 Պրուսիոյ արքունիքն յանձն կ'առնու իր
 պատերազմական պատրաստութիւնները
 դադարեցնել նոյն չափով, որպիսի որ
 Լեւոնայի դադարեցնէ. Լեւոնայի ար-
 տաքին գործող պաշտօնեայ Պ. Տր-
 Մէնտորֆ աղբիւ 26ին պատասխանեց
 թէ Իստիկան կողմէն եղած արաւաղ-
 կաց պատճառաւ, թէ և Լեւոնայ,
 Պօճեմային իր գործերը կը քաշէ, ա-
 ղ ինչ կը պարտաւորի իր Վերմանի
 բանակը պատերազմական վիճակի մէջ
 պահել, և կը վերջացնել ընդով թէ
 Բարսիոյ կը մնայ, ինչ ալ Լեւոնայի
 պէս, վեճին լուծուելու գերմանական Լե-
 ղապարկութեան թողով, խաղաղութեան
 տարաձգութիւնն ու ծարարութիւնը.

Պ. Տր Պրուսիոյ աղբիւ 30ին այս
 ծանուցարարին պատասխանելով կը զար-
 մանայ որ Լեւոնայի հակառակ կը գոր-
 ծէ իր աղբիւ 18ին ծանուցարարին, որով
 կառավարութիւնը երկու կողմէն պարտա-
 ստութիւնները դադարեցնել, և զոր Լե-
 ղիւնայի համակցութեամբ ընդունած էր.
 Մակայն փոխանակ այս առաջարկու-
 թեան համեմատ ամեն տեղ զինուորա-
 կան վիճակն առաջնական խաղաղութեան
 վիճակին վերածելու, և Լեւոնայի միայն
 Պօճեմային իր գործարանները կը
 քաշէ, և ուրիշ կողմեր նորանոր պատ-
 րաստութիւններ կը տեսնէ իր խաղաղ-
 րական պատերազմական վիճակի մէջ
 դնելու համար, և իր այս ընթացքն
 արգարադրելու նպատակաւ պատճառ-
 կը բռնէ թէ Իստիկան թաղաքներն քա-
 նակը Վերմանի վրայ յարձակիլ կը-
 պատնայ. Պ. Տր Պրուսիոյ կը յա-
 րէ թէ միայն առաջարկական կառա-
 վարութիւնն Իստիկան պաշտպանել
 պատասխան կրնայէ, և ստիկան, կըսէ,
 և ուղղակի Իստիկան և ուրիշ տե-
 ւութեանց միջոցաւ մը հասած լու-
 ւ րերը, համեմատ կը հաստատեն թէ
 և Իստիկան մէջ Լեւոնայի դէմ զին-
 ւ պատնայ ապահովելու պատրաստու-

« Թիւններ եղած չեն և Գիւրնեյի
 արքունիքն աւարտական կայսրու-
 « Թեան վրայ յարձակելու դիտաւ.
 « Թիւնն ունեցած չէ. » Իստիկան թէ
 յետոյ Իստիկան ալ զինուորները մի-
 տաւորեցաւ, Լեւոնայի պատրաստու-
 թիւններն հարկադրեցին զայն. Ուստի
 Պ. Տր Պրուսիոյ կը հրաւիրէ Վեր-
 նայի արքունիքը, որ խաղաղութիւնը
 պահելու համար, իր աղբիւ 18ին ա-
 ռաջարկելու թեան համեմատ, իր զինու-
 րական պատրաստութիւնները դադար-
 ցնէ շուտով, փանդ զի արդէն անոր
 համար իր նշանակած աղբիւ 25ին պայ-
 մանագրին անցած է. Ի վերջոյ Պ.
 Տր Պրուսիոյ կը յայտարարէ Լեւոնայի
 Իստիկան իրաւորութեան վրայ վրայ աւե-
 լի ճիշտ տեղեկութիւններ, առնելով իր
 խաղաղական բանակն ալ խաղաղութեան
 վիճակի մէջ կը դնէ, որով Բարսիոյ
 կառավարութեան համար ալ կարելի
 կըլլայ նոյնն ընել, և կը յարի որ Լեւո-
 նայի գերմանական մանր տեղութիւնն-
 ըր չհրաւիրել իրենց պատրաստութիւն
 ներքէն ետ կենայ.

Եւս ծանուցարարին մէջ պարտա-
 ռաժ առաջարկութիւնները չէին կրնար
 Լեւոնայի կողմէն առանց նուազաւոր-
 թեան ընդունուել, ու ստի և պատասխան
 տուելու թէ զինուորական պատրաստու-
 թիւնները դադարեցնելու խնդիր վեր-
 ջացած է. Ուրեմն երկու կողմէն ու-
 ընէ բան չմնար ընել, բայց եթէ ամե-
 նայն փոփոխուի պատրաստութիւններն
 յառաջ տանիլ, միայն որ պատերազմի
 ժամը գոյ համար.

Եւս ծանուցարարին մէջ պարտա-
 ռաժ պատրաստութեան վրայ վրայ աւե-
 լի ճիշտ տեղեկութիւններ, առնելով իր
 խաղաղական բանակն ալ խաղաղութեան
 վիճակի մէջ կը դնէ, որով Բարսիոյ
 կառավարութեան համար ալ կարելի
 կըլլայ նոյնն ընել, և կը յարի որ Լեւո-
 նայի գերմանական մանր տեղութիւնն-
 ըր չհրաւիրել իրենց պատրաստութիւն
 ներքէն ետ կենայ.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Օսմանեան կայսրութեան առաջ-
 պահական վերափոխութիւնն իր գոր-
 ծարարութեան շրջաբերական մ'աղբիւ
 որով կը ծանուցանէ թէ միայն 8 էն
 սկսեալ քոչեւա եղած տեղերէ հաճ-
 կատան և հաճեալ նաւերը 15օր քարանձի-
 նա պիտի պահեն և անոր համար յառ-
 կացած նաւահանգիստներն են Գարգա-
 նէ, Օ. միւստիս, Պերուս, Արքուս,
 Արեւն և Տրիպոլիս (ալքիւսեան).
 Թեւեւ բոլոր մեծի մասին այս տարի
 աշխարհ տակաւին համեմատական հի-
 ւ անցութեան պատճառ հասած ուղեւոր

սակայն դժբաղդարար Զօրանայի մեկ
 երկու ծովերէն քաղաքները բա-
 ւական կոտորած կրնէ եղիլ, և այն
 տեղերէն քաղաք նուազաւոր մ'ալ ըր-
 նուելով մեռեր և Լեւոնայի մէջ, ուր
 հաստատութիւնը չիմիթ եղով, կառա-
 վարութիւնը փութացեր է առողջապա-
 հական միջոցներ ձեռք առնելու. Ուս-
 տի օսմանեան առողջապահական վերա-
 տեսութեան կողմէն ալ յարմար ծա-
 մանակին դժբաղդարար քաղաքները
 թիւնն աւելի փառնաւորութեան փութաց
 յուսարու թէ քոչեւան այս տարի այն-
 չափ ապառնայիչ չէ, բոլոր որով իր
 հարաւաններն ալ քանի մը մասնաւոր
 տեղեր վրայ կրնէ.

Մօլա-Վ. արքայի վրայ իր ատկա-
 լին քաղաքներէն կը զոհողներ և
 տակաւին իր լուծմանը մօտեցած չերէ-
 լի. Եւս ինչ յոռաժ ծանուցած էինք
 թէ առաջին քաղաքները կառավարութիւնը
 ազգային ժողովները լուծելով նոր ընտ-
 րութեանց հրաւիրեց ժողովուրդը. քա-
 նի մը լրագրիւնը ըսին նաեւ թէ այս է-
 լեւոնայի քաղաքներն նորոգելու մը փարկի
 դաշնակցութեան արգարադրութեամբ
 գործարարեցաւ իրեն ժողովրդեան կամ-
 քը հարկներու միջոց մը. Լեւոնայի
 նախկին կառավարութիւնը փութով
 ընտրութիւններն յառաջ տարաւ, նոր
 երեսփոխանութիւնը Պրուսիոյ մէջ գո-
 ժարեց, և անոր պատրաստութեան
 թիւնն մը զինուորական առաջարկեց որ փութ-
 թիւն և Զօհողներն իշխանին ներքէ. Մ-
 ծաղկին մասն 113 բուէ ունեցիլ է, և
 13 հազի միայն հակառակ քոչեւա տե-
 են, սակայն Մօլապոլիսի երեսփոխա-
 նայ շատը բացակայ կը գտնուի եղիլ.
 Եւս վերջին քաղաքային միաբանութեան
 նշան չէ, և Գանուբեան իշխանու-
 թեանց մէջ տակաւին նորանոր խաղա-
 թիւններ կրնան սպասուիլ.

Մայրաքաղաքի անգղիական Լեւոնայի
 Լեւոնայի վրայ կը հաստատու թէ
 Լեւոնայի փութացելու քաղաքները
 փառնային մայրաքաղաքը դարձն նպա-
 տակն այն է որ փութացուցութեան յա-
 ջորութեան իր որոշումն անցնէ. Լե-
 ղիւնայի Մ-Զ համար Լեւոնայի ապագա
 տարութիւնը գործելու ետեւ 1841ին
 Լեւոնայի տեղութեան Լեւոնայի և Լե-
 ղիւնայի մէջ դաշնակցութեան մը հաստա-
 ունեցաւ որով փութացուցութեան յա-
 ջորութեանը, Օսմանեան կայսրու-
 թեան օրինաց երթարկուած է. այսին-
 քին յաջորդութիւնը, փութանակ որդ-
 ւոյ որդի անցնելու, պետական ընտա-
 նայ մեծագոյն և արեւմտեան կը մը
 նայ. Լեւոնայի բարձր. Իստիկան
 փառնային յաջորդին իր եղբայր Մուս-
 տաֆա Պազը փառնայ է, և այս վեր-
 ջին ալ յաջորդը Զօրան փառնայ պի-
 տի ըլլալ. Մակայն Իստիկան Լեւոնայի
 փառնայ այս կարգն իշխանիւր որդեւ
 փութել տուաւ համար կառավարել և
 իր եղբայրական կառավարութեան կող-
 մանէ Լ. Գանուբեան վարարած տարեկան
 80000 քանի տուրք կրնաւ ստանալ, և
 սակից գաւառահայկայ յուլն ամսոյն
 հաստատեան լուծելով պայմանաւ
 վճարները տալ. Լեւոնայի լրագրիւն

Մեծագույն շարժում. Հեղինակությունը
« մեծ գործարարներն » այսինքն « արևելե-
կան կ'ստան թիւեր վերահաստատուեալ »
ցնդողներն քանի մը շահաւորներն իրենց
կոմիտեական խմբակներն իրենց տուժե-
ցին : Եթե ինքն ուսանողներն էլ ենթա-
դիտու Պարսկաստանը անոր երկրամասերն
անպակաս եւսանողներն զբոսայիտներն
քանի մ'ընկերներն ալ գլուխը ժողովելով
օտարներն սահմանադրու իր կերպով
յոյն ժողովուրդն « ապստամբութեան
գրգռելու համար » Սահպան հերկեա-
կան կառավարութիւնն այս ասորիական
հայրենասիրին եւսանողեան չար դնելու
համար ետէն զօրք կը դնէ զայն ըստ
նկելու : Եւսանողն կը փախչէ, բայց չի
գիտցուիր ինչ ինչով Սէրանի կու-
գայ, ուր ձերբակալ կըլլայ իր 28 տե-
կերաց հետ, և հիմա բանտին մէջ թիւ-
րեւ Ռեզգուրեան կոչուող անցեալ
փառքին վրայ կը մտնայ :

Արեւիկ կըլլայ մէջ ալ խռովու-
թիւններ կան, որոց հիմնական պատ-
ճառն Յաւաստանի հետ միանալու
փափաքներն կը համարուին : Աւստի
կայսերական կառավարութիւնն ասոր
տաճարութեան փորձերուն առաջին տա-
նելու համար, երկու հազարէն տեւի
զօրք դնէ Սէրան : Իսլամական
կին հրամանատարութեան ներքեւ քա-
նի մը պատերազմական նաւեր ալ Սէր-
անի թուրքերն պիտի կենան, այնքա-
ն տոնի կողմէն իշխանութեանց օգնե-
լու համար :

Այսերական կառավարութիւնն ու-
րոշեց առաջին, երկրորդ և երրորդ օս-
մանեան զօրաբանակները, որք մայրա-
քաղաքը, Բուսնէ և հերկեական սահ-
մանագրութիւններ կը դնուին, ամբող-
ջաբնէ 45 վաշտ կամ 33-000 հոգի զինուորե-
րու : Եւսանող այս վերջիններն հաշուե-
լու, Բուսնէի բանակն ամբողջութեան
ստանալով 100 000 կանոնաւոր զօրք
կուենայ : Այսերական նաւարարներն ու
թնդանօթարարներն մէջ ալ մեծ փու-
թով պատրաստութիւններ կը տեսնե-
լին : Բոլոր նաւատարմն 1200 թիւա-
նօթ ունին : Բայց այս պատրաստու-
թիւնները նոր ծախուց դուռ կը բա-
նան, կրէ Լէվիթ Հէրլըն, և այն
պիտի առնեն մի կուգան երբ Պանթա-
կէնար տանիլ :

Մայրաքաղաքին խաղաղեան նոր
դեպքերն Պ. Ս. Երանթի-Ս. Էնօլիս
երեքշաբթի օրը օգոստոսիտե Լեքիս
կալին ներկայանալու պատիւ ունեցու :

Ընկերու ընթացիկ օր յունաց Պեր-
Պատրիարքը Լեզիպոսի փոխարքային
տեսութեան դնաց :

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Գ. Ա. Գ. Գ. Ի. Ա.

Ահաւարիկ Նաբոլեան կայսեր, իր գա-
լուստը հորհրդարանէ համար Օքտերի քա-
ղաքացիական խօսած անտեսարանութեան
տուած պատասխանը, որ մեր քաղաքա-
կան մասին մէջ չիլած ենք :

Քաղաքացիական իրաւունքն է իրաւն եւ
մէջ տարի առաջ Նաբոլեան Ա. կայսրը նոյն
ցնծութեան եւ անձնութեան նշանակե-
րով ընդունուած էր Օքտերի մէջ, որք այ-
սօր Նորին վահանաւորութեան ալ կը մա-
տուցուին : Կայսրը պատասխանեց :

« Գնծութեան կը անձնու որ առա-
ջին կայսրութեան իշխանները ձեր միտ-
քն ջնջուած չեն : Հաւատարմութեան օր իմ
կողմանէն իմ դերը պատանիս ղիւրնի զգա-
ցունները ժամանակաւ եւս այս փրկեալ հա-
րենասէր ժողովուրդը համար, որք կայսրը
թիւնակներն եղան իր յաջող ինչպէս եւ ձա-
խող բաղդին մէջ : Ասկից դատ իմին դաւա-
սին համար երախտագրութեան պարտք
մ'ունի հաւատարմութեան, վասն զի 1848ին
ինձի համար զուէր ստուգ զաւատարմաց
չինքներն մէկն եղաւ, որովհետեւ զաղկա-
կան ժողովրդեան մեծագոյն մասին պէս
գիտէր իր չանքն իմ չանքն եւ, և ի-
րեն նման եւս ալ կատեմայն 1848ի դաշնադ-
րութիւնները, զորս պատր մեր արտաքին
քաղաքականութեան միակ հիմն ընդ կու-
ղան : Եւսանողն եւս ձեռք ձեր զգացման
համար ձեր մէջ, եւս հաճութեամբ չունչ
կանուած, քանզի քաղաքացի եւս դաշտե-
լից գործունեաց ժողովուրդը մէջ Գաղղիոյ
ճշմարտ հոգին կը գտնեն վերստին : »

Ա. Ն. Գ. Գ. Ի. Ա.

Հասարակաց խորհրդարանին մայիս 3ի
նիստին մէջ ելուածից պաշտօնակց Պ. Կե-
սարկէն 1866-67ի ելուածից հաշուեցոյցը
ներկայացուց : Միայն դուրսին է 67,573,000
Լ. Ս. իսկ ելուց գումարը 66,225,000 Լ. Ս.
ուստի 1,330,000 Լ. Ս. կանխաց : Այս ա-
նկցած գումարին չորսէն քանի մ'անուշ-
տեղեաց զգացման ինչպէս իր ըստ իր բոլ-
հաճութեան և ինքն ինչ արարեալ կատ-
գորք նորա անցմանն աւ օրինաւոր մասնա-

դակի աւերք պիտի լինի եւս 362,000 Լ. Ս.
Յետոյ Պ. Կեսարիկէն աղագայն պարտուց առ-
տեմանաւոր հատուցման պէտքը ցոյց տալով
ըստ թէ օտար աղագայ պարտքը հասարա-
կաց զայն թիւով լինի մը զարեւրէ, որ ինքն
էնտուցուի իրենց ձեռնաւորող պիտի
ստանալորէ և սպազայ սերնդոց համար
կործանիլ արդարեւ մը պիտի ունենայ :
Ներկայս պատեհ ժամ մ'է, ըստ, Անդ-
ղիոյ աղագայն պարտքը հատուցանելու որ
779,000,000 Լ. Ս. ի հասած է, Յետոյ Պ.
Կեսարիկէն երկուսից աւելցած դուրսին,
աղագայն պարտուց հատուցման համար,
զանազան միջոցներ առաջարկեց :

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԵՌԱՐԱՒԱՌՔ

Փարիզ 11 մայիս .

« Սէրանի Տիրութեան ընթացի-
կը կը հաստատէ թէ գերմանական Բա-
ւարիական թուրքը և Սաքսոնիա պաշտ-
պանի : Բայց անկից առաջ Բարսիս
պաշտպանութիւններն տուած է երկր Պա-
րիզի կառավարութեան թէ Սաք-
սոնիայի վրայ չպիտի յարձակի : Եթէ
պատերազմ ծագի գաղղիական զօրքը
Հուսնի կ'ստան ինչ : »

Պ. Երանթի 12 մայիս .

« Բարսիս պաշտպանութեան փնտրե-
լու, կը կարծուի թէ գերմանական տե-
րութեանց իրեն դեմ ցոյց առած միտ-
քանութեան վրայ, Բարսիս խաղա-
ղութեան առաջարկութիւնն պիտի ընէ :
Օրագրութեան ընթացի թէ Սիրիան կ'ա-
ւար, որ մասնաւոր պաշտպանութիւնն
եկած է, Գաղղիոյ կողմէն պիտի ա-
ռաջարկէ Բարսիս, որ մինչ Բարսի-
զեւոր Պ. Երանթի երկուսի մէկ մասն Լա-
տիոյ թուրքը, Բարսիս թուրքերն
մէկ հրամանատարի աղագայն ժողովը կը
ընէ և նոր ընտրութիւններ կը ճրա-
մայէ : Գրեթէ ամեն գերմանական տե-
րութիւններն իրենց աղագայն ժողովնե-
րը կը դուրսնին : »

Փարիզ 12 մայիս .

« Գերմանիոյ երկրորդական տե-
րութեան պատգամները մայիս 8ին
Պ. Երանթի մէջ ժողովեցան իրենց զին-
ուորութեանց թիւն որոշելու համար : »

« Տանիկարք և Վերձիար իրենց
նաւատարմութեան կը զենուորեն : »

« Փարիզի պաշտպանութեան թիւն
կողմէն զօրք ժողովութեան թիւն
սկզբնաւորութիւնն կը համարին : »

Փարիզ 14 մայիս .

« Բարսիս և Բաւարիոյ մէջ երկուս-
րանակցութեան ծախիւր Պարսիս մէջ
աղագայ պատգամներն ընթացի, բայց ս-
հին երան : Վերջին և Տեղեւոր (Սաք-
սոնիոյ մայրաքաղաքը) մէջ երկուս երկուս
թիւն կը լինու թիւնները զարեւ-
ցան, և երկուս թիւնները միայն զօրք կը
կրնին : Գերմանական դաշնակցութեան
բանակը կը կազմուի : »

ԱԶԳԱՅԻՆ

Հինգշաբթի օրն Համարձանն առ-
նին առթիւ ամենապատիւ Ս. Պա-
րիսը հոգրը Ս. Փրիկի հիւանդանոցի
մատուցին մէջ հանգիստը որ Ս. Պա-
տարաւ մատուց : Յետոյ նորին արագ-
նութեան իրեալ աղագայն յարկին մէջ
պատգամարեալ խճաղեաց պայքարին
ընթաց, անոյ վիճակը քննեց և իր հայ-
րական դիմարութեան միջոցով զա-
նաք : Ս. Պատրիարքը վերագործած
առնին յունաց հիւանդանոցին եկեղե-
ցական մանկուղին երեքով Նորին սրբ-
ապետութիւնը դիմաւորեցին :

Եւսանողի Ստիպոնիական յանձ-
նաժողովը կողմանէ աղագայն երեքով
խանութեան հաղորդուած Տեղեկագրի-
կը, որոյ պարտաւորութիւններն ընդ
հանուր հոգր աղագայն դիմութեան
ուղարկութեան արժանի ըլլալուն հա-
մար, ամբողջապէս հրատարակել հարկ
կը համարին :

ՏԵՂԵԿԵՐԻՐ

Ի ՎԵՐՋԻՆ ԿԱՌՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ԽՆԴՐՈՅ

ԱՌ ԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎ

ԿԵԳՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՋՈՒԹԵԱՆ ՀԱՅՈՑ

Ի ՏԱՀԱՅՈՍԱՆ

Ի ԴԻՄԱՏ ԿԱՌՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ

ՏԱՀԱՅՈՒԹՈՂՈՎՈՅ

Մեծագույն գերմանիկ 24ի Բիւ-
հանուր ժողովով Եւրոպոսեան Մայր
Եթուոյ կայսերականութեան խնդրոյն
համար կազմուած Յանձնաժողովին
ստորագրեալ անդամքն պատիւ ունին

ներկայացուցեալ պատիւ երկ Նոր հանուր
Ժողովով, ներկայ տեղեկագրի մեր
ընտրութեան խորհրդածութեանց և
պատրաստութեան յանձնաւոր հետե-
ւալ կ'ստանան :

Ս. Ս. Եւսանողի Ստիպոնիական

Բ. Ստիպոնիական ընտրութեան ներ-
կայ երանակը քննել թէ արդեօք հա-
մաձայն է մեր Ս. Երանթի և Ե-
րանթի նախնի առաջարկութեանց ու ստի-
պոնիական և Երանթի թիւն մըր են
այս մասին մեր նախնեաց օրէնքն ու սո-
վորութիւնը :

Գ. Ստիպոնիական մէջ Տաճ-
կատանի շուրջ մասնակցութեան ե-
ղանակը որոշեց :

Եւսանողի պաշտպան մեր Ս. Եր-
անթի օրինակ և աւանդութեանց հա-
մաձայն, միանգամայն կարեւոր և զօր-
ծարեւել և լուսաւոր երանակաւ կա-
տարեւոր համար : Յանձնաժողովը ա-
մեն բանէ յառաջ Ս. Եւսանողի և
Ուստատանի շուրջ մէջ բաւական
ժամանակ ընտրելու ու այս մասին ներ-
հուն ճանաչած երեքեկական ու աշ-
խարհական աղագայն դիմել, և յա-
նուն Երանթի ու ինքն ճշմարտութեան
տեղեկութիւնն ինքեց վերջինեալ կե-
տերան վրայ :

Եւսանող Յանձնաժողովը իր մե-
տատան նիստերուն մէջ կատարեալ հա-
մաձայնութեամբ անդամքն քննեց ու զը-
տաւ որ նախ :

ՄԱՆԱ Ս.

Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսութեան արք. Էմին
հետեւեալ է իրենց յայտարարեալ Կաթո-
ղիկոսութեան Եւսանողի և Երանթի մե-
կեղեցիական և Երանթի յայտարարեալ
հետեւեալ է իրենց յայտարարեալ :

Բաւական Եւսանողի շուրջ Սա-
րիսի պաշտպանութեան ամենայն շուր-
կեցեաց և ամենայն հաղեւոր առաջ-
նորութեանց վրայ ունեցած օրինաւոր
իրաւասութեան իշխանութեան զօր
առաջերական և լուսաւորական յա-
ջորդութեամբ ի շուրջի սրբ օծու-
թեան ընդունուած է :

Բաւական չէ կարող իր ստորա-
դասեալ վիճակներուն հետ պարտու-
պաշտած հաղորդակցութիւնն ու յա-
րարերութիւնն աղագայն զօրծարել :

Բաւական չէ կարող անկան և
զուտ հաղեւոր խորհրդական ժողով մը
ունենալ :

Ստան գի իրեն ու ստորագրուեալ
գործակից ժողովին իրաւանց սահման-
ները չփոխեալ են :

Ստան գի չէ կարող ի Վերսալե-
սէ իր շարժութեանն ու պատասխա-
նաւորութեանն յանձնուած շտաբի
հաղեւոր առաջնորդները ինքնին կար-
գել ու արձակել ըստ Լուսաւորա-
կան եկեղեցեաց կարգադրութեան :

Ստան գի նոյն վերայ ունեցած
անընդմիջական հոգեւոր իշխանութիւնը
կամ բնաւ չէ կարող կամ խիտ դժ-
ւարաւ կարող է գործադրել :

Ստան գի չէ կարող հաղեւոր հա-
տատուութեան յարատեւ պայճաւոր-
ութեան համար Երանթի զբաղմուն հա-
տատան կարգաւորութեան ղեկը :

Եւսանող անցեալ երեսուն տարին
ընէ մէջ մինչ և ներկայս պատահած
անցից ճշգրիտ պատմութիւններն և
Հայրապետական թիւնակցութիւնն
ընէ և անհատական արժանաւորեալ
կեղեցական ու աշխարհական անձերէ
ստուգուած են :

Ուստի քանի որ ստան ճշմարիտ
են, կրնայ ըստ ինքն ինքն վիճակին
մէջ Հայոց ընդհանրական Հայրապետ-
ար Եւսանողի Հայոց Կաթողիկոսութե-
անն ունեւոր միայն կը կրէ :

Եթէ Հայոց աղագայն վարչապետին
ըրկին և տարաբարեկ անցից անցից
նիստումն անցեալ դարուց մէջ ալ
անտարբերութեան մէկ քանի դէպքեր տե-
նան, գիտեալ պէտք է որ Երանթի
զանաք միշտ իր պարտաւորութեան
նիստած է : Ստան երեսուն տարի
ներէ ի վեր արդի վիճակը օրինաւոր-
ութեան կերպարանք առած է զօրու-
թեամբ Պարսկական անուն նոր խոր-
քաղութեան մը, որ մէկ քանի Եր-
անթի կարգաւոր անհատաւ անձերու ձե-
ռք առաջարկուած է և խորհրդուած, և
որուն դեմ որքան որ երանաշնորհ
Երանթի և Ստանի Կաթողիկոսութեան
էնդակցական աղագայնք բարձրա-
ւել են, ի վերայ այդ ամենայնից յայտար-
արեալ օրէնքն է Ուստատանի մե-
կեղեցեաց երեկեցեաց որ ընդ է մեր Ե-
րանթի վրայ, այնպէս որ ըստ վի-
րութեան արժանաւորեալ անձնեաց
Ստան երեկեցեաց Ստան ինքն

մէջ ամենայն ինչ կը վճռուի ըստ զ-
րութեան յորդանանց նոյն Պարսկե-
կան և Երանթի արձան իրան յանդի-
ղը կը զատապարտուի ոչ միայն մե-
կեղեցեաց արձաններն այլ և ի
Տեղեկութեան և թէ և, ինչպէս որ Տե-
րանթի մէջ պիտի տեսնուի, անոր
ինչ ինչ արարեալութիւնները զանա-
զան պարտաւորութեան մէջ ճշգրիտ գոր-
ծարկուած չեն :

Մեծագույն գործարար մէջ կրօնական
պատմութիւնը ճշման ներքեւ ըլլալով,
զարմանալ չէ, որ Հայաստանեայց ե-
կեղեցեաց իրաւունքը լուսաւորեալ
բայց այսօր, աշխարհի ամեն կողմի Տե-
րանթի ինքնեց օրոյ մէջ ջրուած է Հա-
յոյ աղբը, կրօնական պատմութեան
սկզբներն ընդունուած են, և Լուսա-
ւորեալ արարեալութեամբ և ի շնորհս Օս-
մանեան և Ռուսիոյ, Պարսից, Եւրո-
պայի և Աւստրիոյ, Պետութեանց և
Ստիպոնիական ու Երանթիական կա-
ռավարութեանց իր կրօնքն ու երեկե-
ցին աղագայն կառավարելու և պո-
նանք ճշմանն ու լուսնութեան ներքեւ
ամեն ջանք և մինչ և արեւուն վերջին կա-
թիլը զոհեցին ու երեկեցեան անարատ
պահեցին, ամեն երանաւոր և երեկեցե-
այ հաղեւոր սովորութիւններէ մաքրե-
լով, և չկրօնաւորեալ դեմ բողոքելով,
սրբալի ևս առաւել արդի զաւարեւոր
Հայաստանեայց երեկեցեաց պարտաւոր
են ճանաչելու հոգեւորութեան հայ-
րախոսմ կառավարութեան մը հոգ-
ւոր փրկութեան կարգաւոր հոգեւոր
ճանք և աղագայն միւսեւոր յոյս
կան իրեց Ս. Երանթի և Երանթի
ժողովին օրէնքն ու ամենայն թիւնները
պիտի լուսնել, և նորա զրկել և ոգւոյն
հաղեւոր ամեն օտար երանաւոր քա-
տար և անոր անհաւանութեանն ու ա-
ղագայն կառավարութեանն և պո-
նանք իրան աղագայն աղագայն
հաղեւոր ևս արեւուն վերջին կա-
թիլը զոհեցին ու երեկեցեան անարատ
պահեցին, ամեն երանաւոր և երեկեցե-
այ հաղեւոր սովորութիւններէ մաքրե-
լով, և չկրօնաւորեալ դեմ բողոքելով,
սրբալի ևս առաւել արդի զաւարեւոր
Հայաստանեայց երեկեցեաց պարտաւոր
են ճանաչելու հոգեւորութեան հայ-
րախոսմ կառավարութեան մը հոգ-
ւոր փրկութեան կարգաւոր հոգեւոր
ճանք և աղագայն միւսեւոր յոյս
կան իրեց Ս. Երանթի և Երանթի
ժողովին օրէնքն ու ամենայն թիւնները
պիտի լուսնել, և նորա զրկել և ոգւոյն
հաղեւոր ամեն օտար երանաւոր քա-
տար և անոր անհաւանութեանն ու ա-
ղագայն կառավարութեանն և պո-
նանք իրան աղագայն աղագայն
հաղեւոր ևս արեւուն վերջին կա-
թիլը զոհեցին ու երեկեցեան անարատ
պահեցին, ամեն երանաւոր և երեկեցե-
այ հաղեւոր սովորութիւններէ մաքրե-
լով, և չկրօնաւորեալ դեմ բողոքելով,
սրբալի ևս առաւել արդի զաւարեւոր
Հայաստանեայց երեկեցեաց պարտաւոր
են ճանաչելու հոգեւորութեան հայ-
րախոսմ կառավարութեան մը հոգ-
ւոր փրկութեան կարգաւոր հոգեւոր
ճանք և աղագայն միւսեւոր յոյս
կան իրեց Ս. Երանթի և Երանթի
ժողովին օրէնքն ու ամենայն թիւնները
պիտի լուսնել, և նորա զրկել և ոգւոյն
հաղեւոր ամեն օտար երանաւոր քա-
տար և անոր անհաւանութեանն ու ա-
ղագայն կառավարութեանն և պո-
նանք իրան աղագայն աղագայն
հաղեւոր ևս արեւուն վերջին կա-
թիլը զոհեցին ու երեկեցեան անարատ
պահեցին, ամեն երանաւոր և երեկեցե-
այ հաղեւոր սովորութիւններէ մաքրե-
լով, և չկրօնաւորեալ դեմ բողոքելով,
սրբալի ևս առաւել արդի զաւարեւոր
Հայաստանեայց երեկեցեաց պարտաւոր
են ճանաչելու հոգեւորութեան հայ-
րախոսմ կառավարութեան մը հոգ-
ւոր փրկութեան կարգաւոր հոգեւոր
ճանք և աղագայն միւսեւոր յոյս
կան իրեց Ս. Երանթի և Երանթի
ժողովին օրէնքն ու ամենայն թիւնները
պիտի լուսնել, և նորա զրկել և ոգւոյն
հաղեւոր ամեն օտար երանաւոր քա-
տար և անոր անհաւանութեանն ու ա-
ղագայն կառավարութեանն և պո-
նանք իրան աղագայն աղագայն
հաղեւոր ևս արեւուն վերջին կա-
թիլը զոհեցին ու երեկեցեան անարատ
պահեցին, ամեն երանաւոր և երեկեցե-
այ հաղեւոր սովորութիւններէ մաքրե-
լով, և չկրօնաւորեալ դեմ բողոքելով,
սրբալի ևս առաւել արդի զաւարեւոր
Հայաստանեայց երեկեցեաց պարտաւոր
են ճանաչելու հոգեւորութեան հայ-
րախոսմ կառավարութեան մը հոգ-
ւոր փրկութեան կարգաւոր հոգեւոր
ճանք և աղագայն միւսեւոր յոյս
կան իրեց Ս. Երանթի և Երանթի
ժողովին օրէնքն ու ամենայն թիւնները
պիտի լուսնել, և նորա զրկել և ոգւոյն
հաղեւոր ամեն օտար երանաւոր քա-
տար և անոր անհաւանութեանն ու ա-
ղագայն կառավարութեանն և պո-
նանք իրան աղագայն աղագայն
հաղեւոր ևս

Եւստորմադրութիւններէն յայտնի
կը տեսնուի որ ընդհանուր ֆայտը
աղղը չէ կորող ընտրել իր հողերը
Տէրը, իր Եկեղեցւոյ հոգւ ապահովու

